ՀՐԱՎ ՋԻԼՀԱՃԻ ԾՎ ԱԼԱԹՈՒՐԳԱ

ՕՆ ՏՕԳՈՒԶՈՒՆՃՈՒ ՄԷՆԷ ՆՈՒՄԷՐՈ 900 ՀՄԱՐՏ 6 ՃՈՒՄԱԱ ԷՐԹԷՍԻ 1871

ԱԼԱՃԱՌՆԿԱ 18 ՄԱՐՏ 1871

ՄԷՃՄՈՒՐԱՑԸ

զու Մէճմու�՝ Հավատիս, հէր հաֆթա՝ ճումաա էրթէսի կիւնէրի պէյիւք նիւսքէսի, սայիր կիւնէր Ռուզնամէսի նէշր օլունճաղ տէր։
Սէնէլիյի բէշլին Ռուզնամէսի իլէ 150 ղրշ.
Ալթը պայբաղը քէշալիք . . . . 80 »
Իւչ պայբաղը քէշալիք . . . . . 45 »
Մէճմուանքն թանէսի 40 վէ Ռուզնամէ 20 փրայ։
Տաշբարար իչիւն պէհէր նուսմերուսունա հօսթ ախանէ իւճրէթի ալընճաղը խասէթէն պէյան օլունուր։

ՀԱՅԱՏԻՍ

Իլանաթքն պէհէր սէրրաք պիր տէֆալէդ 3 ղրշ.
Իքի տէֆա իչիւն պէհէր տէֆասընա . . 2 »
Իւչ տէֆա իչիւն պէհէր տէֆասընա . . 1½ »
Իւչ տէֆատան զիատէ օլան, վէ ղայէթ ուզուն իլանաթ իչիւն այրընճա բազարլըգ օլունուր։
Տաշբարարան կէլէն մէքթուպ վէ իլան աֆթն լ օ թա մէսարիֆլէրի, կէօնտէրէնլէրն իւզէրինէ օլունուզու զու մահալտէ պէյան օլունուր։

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՕԼԻԹԻԳԻՅԷ, ՊԷԼԷՏԻՅԷ, ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՎԷ ՄԷՎԱՏՔԸ ՆԱՖՐԱՅՔԸ ՍԱՅՅԻԲԻՅԷ ՄԻԹԹԱԼԻԳ ՂԱԶԷԹԱ

ԱՍՏԻԹԱՆԷ ՄԱՐՏ 6

Գեր. Հասունին կոնդակին պատասխանը

Գեր. Հասուն.

Այս օրերս մեզի նոր զարմանք պատճառեցիր։ Երբեմն Հռոմայ, երբեմն մենսինեօր Բիւիւմի անուամբ կերպ կերպ խարէական հնարքներդ կը հրատարակէիր. բայց այս անգամ 1871 փետր. 25 թուականաւ կոնդակ մը հաներ ես քու անուամբդ, որուն մէջ կոկորդդ պատռելու չափ ձայնդ կը բարձրացնես, կը պոռաս որ դուն Կիլիկիոյ Պատրիարք ես։ Մինչեւ հիմա ի՞նչ էիր, կամ ո՞ր էիր որ քու անունդ եւ իշխանութիւնդ չի դրծածելով՝ օտարաց ձեռքով դործեցիր։ Կամ Պատրիարքի իրաւունք չունենալով՝ լոկ Պատրիարքի անուն ունէիր, կամ Պատրիարքի իշխանութիւն չունենալով՝ անիրաւ յափշտակութեամբ հաւատացեալները կեղեքել կամեցար։ Կոնդակդ ճիւաղաբանութեամբ դրբեալ է, եւ լի է այն ստախօսութեամբ, զոր դուն յարատեւ խօսքերուդ եւ գրուածներուդ մէջ կը գործածես. ուստի թէպէտ կոնդակդ կարդացուելու ալ արժանի չէ, այլ ստութիւններդ եւ սրտիդ դառնութիւնը յայտնելու համար ոճիդ յարմար ոճով այս հետեւեալ կարճառօտ պատասխանն ալ բաւական համարուի։

Գեր. Հասուն, կոնդակիդ առջի խօսքերով Արհ. արքեպիսկոպոսները եւ եպիսկոպոսները քեզի եղբայր կանուանես։ Այս եղբայր բառը կամ ազգայնութեամբ է, կամ հոգեւորապէս։ Ազգայնութեամբ չէ. վասն զի դուն Աստուոց ցեղէն առաջ եկած ես, եւ անոնք Հայ ազգին ուղղափառ եպիսկոպոսունք են. եւ ոչ հոգեւորապէս, վասն զի դուն արծաթասէր, ամբարտաւան, յամառ, անձնասէր, փառամոլ, բանսարկու, չարախօս, մատնիչ, դաւաճան, նենգաւոր, ստախօս եւ խաբեբայ ըլլալով՝ արժանի չես անոնց եղբայր կոչուելու. եւ ոչ իսկ Հայ ուղղափառ եկեղեցականները եւ ժողովուրդը կրնաս որդի անուանել. վասն զի Աստոի եւ օտարազգի ըլլալովդ՝ ոչ միայն իբր զայլ յափշտակող մեր ազգին մէջ մտնելով ոչխարները դիշատել եւ ցրուել կամեցար, այլ քանհինդ տարիէ ի վեր ազգը եւ ազգին անունը բոլորովին ջնջելու աշխատեցար. եւ փոխանակ հայր ըլլալու, եղար անզուիթ բռնաւոր. ասոր համար կոնդակիդ մէջ կը սես որ «Հայ կաթողիկէ ազգը ականատես վկայ, կամ որպիսի եւ իցէ եղանակաւ տեղեակ ըլլալով քանի՛ քանի՛ յաւալի դէպքերու հանդիսատես դտնուած է» քու պատճառաւդ. եւ «ուղղափառ հաւատքին որչափ մեծամեծ վնասներ հասած են» քու անարժան ընթացքովդ։ Ուստի պարապ տեղ կը յիշես այն եկեղեցականաց երդմունքը, որոնք Աստուծոյ առջեւ խոստացեր են ճշմարտութիւնը քարոզելով եկեղեցական եւ աղդային օրինադրութեանց, իրաւանց եւ արտօնութեանց աւանդապահ եւ պաշտպան կենալու. եւ ոչ թէ քու խաբէութեանդ, փառամոլութեանդ եւ մատնութեանդ մասնակից ըլլալու։ Դուն եղար «բուն եւ ճշմարիտ պատճառ այսչափ անկարգութեանց, այսչափ աղմուկներու, եւ կրօնական բաներուն այս կերպով վեր ի վայր ըլլալուն, եւ ոչ այսչափ միայն, այլ եւ ամէն փոյթ եւ հնարք ի դործ դրիր» հաւատացելոց մէջ ողբալի բաժանմանց որոմն ցանելու, հեռացնելով զոմանս կաթողիկէ եկեղեցւոյ ոգիէն, եւ ընելով զիրենք հետեւող քու կամացդ, անձնականիդ եւ խռովարար ոգւոյդ։

Գեր. Հասուն մի՛ ըսեր թէ քեզ չընդունողները հերձուածող եւ հերետիկոս են. հերձուածող, հերետիկոս, եւ Պօղոս առաքեալին խօսքին նայելով, նզովեալ դուն ես, որ Քրիստոսի, որդի Աստուծոյ, քրիստոնէութեան գլուխ եւ հիմն ըլլալը մոռնալով՝ անձնականիդ համար կրօնքը եւ սուրբ հաւատքը գործիք ըրած ես. եւ միշտ քու անձդ կառաջարկես ընդունելու իբր կրօնապետ, կամ իբր էական կամ հարկաւոր հաւատքին ամբողջութիւնը եւ ճշմարտութիւնը պահելու համար։ Դու մարդ մահկանացու, պատճառ անթիւ անհամար չարեաց եւ գայթակղութեանց մինչեւ ե՞րբ սուրբ կրօնքը եւ սուրբ եկեղեցւոյն պատկառելի անունը քեզի իբր գործիք պիտի գործածես ա՞նօրէն վախճանիդ հասնելու համար։

Քեզ չընդունողները ոչ «եկեղեցւոյ սուրբ կանոնաց թիւր մեկնութիւն» տուած են. եւ ոչ «սուրբ Աւետարանի խօսքերն չարաչար դործածելու յանդգնած են» դուն ես որ յարատեւ քեզ չընդունողներուն դէմ այսպիսի դանդատ եւ անիրաւ զրպարտութիւններ կընես. եւ քու «անկարդ եւ անկանոն գործքերդ փարիսական կեղծաւորութեան վերարկուին տակը կը ծածկես» եւ այսպիսի «ապիրատ գործքերդ գլուխ հանելու համար ձեռք առած ես ամեն մէկ անարժան միջոցներ եւ հնարքներ թէ հրապարակական տպագրութեամբ, եւ թէ մասնաւոր քարոզութեամբ (մանաւանդ սուրբ Աւետարանէն առեր քու անձիդ հաւատալու ստիպելով,) թէ ընտանեաց մէջ երկպառակութիւն ձգելով (քեզի նման եւ չար կամացդ յարմար արքանեակներով,) թէ քու դայթակղական հանմանութիւններովդ, թէ կողմնակիցներուդ խառնաղանճ աղմուկներովը եւ ամփոխալից յարձակմամբ. (միաքդ բերը անցեալ տարուան սուինաւոր պատարագը,) որովք «կը դիտէիր դրդռել քու կողմնակիցներուդ ատելութիւնը եւ մոլեգնութիւնը, ընդդէմ ասպարէդ բանալով քու փառամոլութեանդ» եւ չես ամաչեր ըսելու թէ քու «անձդ առակ նշանակի» եղեր է։ Ի՞նչ, միթէ այսչափ անօրէն գործքերդ, եւ անթիւ անհամար տուած դայթակղութիւններդ տեսնելէն յետոյ քեզ խորանի վրայ իբր սուրբ պաշտելո՞ւ էին։ Ա՛հ դեր. Հասուն միշտ քու անձդ առաջարկելով կը ցանկաս որ սուրբ կրօնքէն հաւատքէն եւ Քրիստոսէն աւելի քու անձդ նախադաս ըլլայ. բայց դիտնաս որ ազգը Աստուածապաշտ եւ քրիստոնեայ է, եւ քու ուղածիդպէս մարդապաշտ, կռապաշտ, եւ մէկ խօսքով Հասունապաշտ չէ։

Անձնապաշտութեամբդ կը յայտնես թէ «ո՛չ յԱստուծոյ երկնչիս, եւ ո՛չ ի մարդկանէ ամաչես»։ Եւ Պաղմոսին խօսքը ուղղակէս քեզի եւ քու նմանեացդ յարմար է, վասն զի փոխանակ պաշտօնեայ Աստուծոյ եւ հաշտարար ի մէջ Աստուծոյ եւ մարդկան ըլլալու, անձնապաշտութեանդ համար յարատեւ անիծող եւ լի դառնութեամբ զրպարտող եղած ես անմեղ Ազգին դէմ։ Մի՛թ քե՛ր անիրաւ արդելքներու եւ բանադրանքներու միջոցաւ լի դառնութեամբ սրտի ըրած անէծքներդ. ասոր համար սաղմոսերդուին ըսածին պէս քու բերանդ «անիծիւք եւ դառնութեամբ լի է»։ Այսպիսի բերանով չես դադարիր քեզ չընդունողները յանսեւնեանց նմանցուցանելու, կամ աղանդաւոր անուանելու, եւ կաթողիկէ Եկեղեցիէն բաժնելու. բայց դիտնաս Գեր. Հասուն որ Քրիստոս իր Եկեղեցւոյն վերայ քեզ եւ քեզի նմանները դատաւոր չի դրաւ, կաթողիկէ Եկեղեցւոյ ճշմարիտ վարդապետութիւնը ընդունող եւ դաւանողը Եկեղեցւոյ ճշմարիտ զաւակ է, եւ քու խօսքովդ աղանդաւոր չի կարենար ըլլալ, եւ ըսած արդելքներդ ալ բոլորովին անզօր եւ ոչինչ են. Եկեղեցական դատակնիքներով արդէն պատժեալ, արդելեալ, բանադրեալ եւ նզովեալ դուն ես որ արդարութիւնը հալածեցիր, իրաւունքը ոչնչացնել կամեցար, կրօնքը եւ սուրբ հաւատքը անձնական շահիդ համար անարգեցիր, եւ ճշմարտութիւնը ծածկելով միշտ ստութիւն եւ խաբէութիւն քարոզեցիր։ Պիոս իններորդ Հռոմայ քահանայապետը իր քաղաքական իրաւունքները առնողներուն դէմ բանադրանք կը կարդայ, իսկ դուն, որ չէ թէ միայն մեր Ազգին քաղաքական այլ եւ բոլոր Արեւելեան Եկեղեցւոյ իրաւունք եւ արտօնութիւնքը, սուրբ հարց կանոնը, եւ ընդհանուր ժողովոց սահմանադրութիւնները ոչնչացընելու աշխատեցար արդէն ամենամեծ բանադրանքի եւ Աստուծոյ ամենածանր պատժոյներքեւ գտնուած ես։ Այս բանադրանքը եւ պատիժը քեզ այնչափ սարսեցուցեր եւ շուարացուցեր է որ քու յանցանքներդ եւ անիրաւութիւններդ մէկ մէկ կը համրես ըսելով «թէ քահանայապետական վճիռները առանց ծայրագոյն քահանայապետին գիտութեանը կը դրկուէին մեզի, թէ այն, սուտ տեղեկութիւններէ խաբուած է, եւ կամ թէ նոյն ինքն քահանայապետը իր բազմաթեայ հասակին համար զառամեալ է. թէ հաւատոյ տարածման սուրբ ժողովը վարձուած է, թէ յարդելի առաքելական Գեր. Նուիրակը մեզի հետ միանալով, խաբած է թէ բոլոր Հռոմ, թէ բոլոր կոստանդրնուպօլիս եւ թէ ուրիշ շատերը»։ Քու ստութեանդ, նենգութեանդ եւ խաբեբայ ոգւոյդ նայելով այս ըսածներդ ճշմարիտ են, եւ գործքով ալ հաստատեր ես։ Քեզ չընդունողները պաշտօնական կերպիւ այսպիսի խօսքեր չեն գրած եւ չեն յայտնած. բայց քու խօսքերէդ կերեւի եւ գործքերէդ կը հաստատուի որ միշտալ անձնքները ստուգիւ խաբած ես. վասն զի մինչեւ հիմայ խաբած եւ կաչառած ես Հռոմայ արքունեաց մէջ գտնուող քեզի նման եւ քեզի համամիտ այն պաշտօնատէրները որոնք ո՛չ թէ Հռոմայ սուրբ եկեղեցւոյն, այլ տիրապետութեան ոգւով իրենց կամապաշտութեան կը ծառայեն։ Այսպիսի անարժան քեզի կամակից պաշտօնատէրները Հռոմայ սուրբ եկեղեցւոյն հետ մի՛ չփոթեր. քու անիրաւ գործքերովդ, եւ գործերուդ մասնակից պաշտօնատէրներու ապաւինելով Հռոմայ Սուրբ Եկեղեցւոյ պատիւը եւ անունը մի՛ աղաւաղեր։

Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն

Ամերիկայի Հայ Դատի Կոմիտեն հրատարակեց հետևյալ հաղորդագրությունը։

— Ալէմանեա օրտուսու իլէ պէրապէր պուշունան Ռուս ճէնէրալլերընտան։ Անէնքօն, պիր ռիսալէ նէյր իտիպ, Ալէմանեա օրտուլարընդն էս. պապը մուվաֆֆագիյէթինի պէյան իլէ. տիյինէ կէօրէ, Ալէմանեանդն ռիւճհանիյէթի, պիր գայիտէի մանէվիյէ եա. նի ինթիզամ, թալիմ վէ ասքերին մուվազզաֆ օլտուղու վազիֆէյինի իճրա իլէտիյի խուսուսու իզէրինէ միւպթէնի տիր։ Ճէնէրալը միմայի. լէյհ, Ալէմանեանդն պիր միլիոնտան միւթէճավիզ ասքերին օն կիւն զարֆընտա սիլահլանտրրըլտրդնա թէճճիւպ կէօսթէրմիշտիր։ Հէր սէնէ հարպիյէ նազարէթի թարաֆընտան պուխուսուստա չըգան բլանլարտա հէր հիւքիւմէթ նազարէթինին իճրա իտէճէյի թէտարիր էվվէլճէ պէյան օլունուր։ Հարպիյէ նազարէթինին քեարազմուտէլիի պու տէրէճէյէ գատար օլուպ, թէտարիքեաթը ասքէրիյէնէ էլզէմ օլան միւֆրէտարթ ումուր տախի 'օրտու ֆրգայարրնդն էրքեանը հարպլարը մարիֆէթի իլէ իճրա օլունուր, էօյլէ քի, մուայյէն օլան վագրթտա նէ պիր եաղնրշրգ, նէ պիր թէրէտարիւտ վէ նէ տէ Պէրլինտէ հարպիյէ նազարէթինէ սիւալ օլունճաղ պիր մատտէ գալմըշ օլուր։

— Լոնտրատա մուգիմ Լէհ Մէհամիրինի գօմիսիօնու Ֆրանսատա ճիւմհուրիյէթ իլան օլուր օլմազ, հիւքիւմէթի մէզքիւրէ ճանիպինէ պիր վէքիլ իրսալ իլէ պունտան պիր գաշ սէնէ մուգատտէմ Ռուսիա իմբէրաթորունուն էօմրիւնէ գատ իտէն Պէրէզովքինին սէպիլի թախլիյէ գրըընմասընը իսթիտա իյէմիշ, վէ Ֆրանսա հիւքիւմէթինին շէրիաթ նազրրը պուլունան Մ. Գրէմիէօ, վէքիլի միւմայիլէյհին սէպիլի թախլիյէսինէ էմր օլունճաղընը պէյան իթմիշ օլտուղու Գօրէսբօնտանս տը Պէրլին զաղէթասընտա օգունմուշ տուր։

— «Գութպի Շիմալիտէ Ալման Սէեահաթլարը» նամըյլա իլէ մարուֆ օլան ճէմիյէթ, զութպի Շիմալիտէ օլան տէնիզին էն ուզաղ պիր մահէլլինտէ պիր զէմին պուրնու պուլունմուշ օլտուղունտան, իշ պու պուրունա Պիզմարգ նամը իլէ 'թէսմիյէ իթմէք բուխսաթընը գօնթ տը Պիզմարգտան թալէպ իշին 'գօնթ միւմայիլէյհէ պիր մէքթուպ իրսալ իլէմիշ, վէ գօնթ տը Պիզմարգ տախի, իլմի ճօղրաֆիանընդն քէսպի թէրաղգիսինէ պիր ալամէթ տատա օլունան մահէլի ճէտիտի մէզպուրէ քէնտի նամըյլա Պիզմարգ պուրնու թէսմիյէ օլունմասընտան ճէմիյէթի մէզքիւրէյէ իզհարը մէմնունիյէթ իշին վէրսայլտան 1871 փեւրվար 19 թարիխի պիր մէքթուպ եազմըշ օլտուղու եինէ զաղէթայի մէզքիւրտէ մուհարէր տիր։

— Ասթրիանդն Թակպանթ նամ զաղէթատա ամիտէքի թէրէկրաֆ հավատիսի օգունմուշ տուր։

«Սէն—Բէթերսպուրկ 17 փեւր։ Գարատէնիզ սէվահիրինտէ պուլունան Սօքում գալէ նամ մահէլ, հարպ լիմանընա թահվիլ օլունաճաղընտան, էսկի գալէալարը եէնի ուսուլա թէպտիլի իշին քէմալի զայրէթ վէ կիրիյէթ իլէ չալըշըր յօր»։

—Իթալեա վիւքէլասընտան Գասթանեօլա կէչէնլերտէ, Լիկորինդն սէվահիրինէ վուզուլ պուլան պիր սէյահաթընտա Ամալֆի իլէ Բօրմօ Սրէցցիանընդն ճէմիյէթի միւհէնտիսիյէ վէ պահրիյէյի սէյր վէ թէմաշա իյէտիյի կիպի, սէֆիային ինշասընա մախսուս օլան պաղը տէսթիկեահլարընը վէ չըմէնտրֆէր ամէլիյաթը իլէ Սրէցցիանընդն թէրատանէ իշլերինի մուայնէ իյէմիշտիր։ Միւշարիլէյհ, Սավոնուն ատսթիկեահլարընտա վէ Մ. Թարաի իլէ Մ. Պէնչէ մախսուս տէսթիկեահլարտա կէօրիւլէն զայրէթ վէ իդատամաթը թաստիգ իթմիշ տիր, չըմէնտրֆէր ալէմիյաթընը տախի մուայնէ իյէմէսինտէն անընդ տախի սէրիան խիթամ պուլաճաղը զանն օլունուր։

Եղոնսիսթ տ'Իթալի.

— Իշիթտիյիմիզէ կէօրէ, Իթալեա տէվլէթինին մուհաֆազասընա թայեին օլունան զօմիթէի քէպիր, Սրէցցիա լիմանընը հարպ լիմանը իթմէք իշին Բարմ չէհրինտէն Սրէցցիա լիմանընա գատար օլան տէմիր եօլուն ինշասընը թաճիլ իթտիրմէք արզուսունտա պուլունուր։

Իշպու թարիգ խիթամ պուլտուղու հալտէ, կէրէք թիճարէթ վէ կէրէք ֆէնէի հարպճա մէնֆասաթը օլտուղու ճիհէթլէ, էթրաֆ սանճաղլարընդ տախի մուավէնէթի հիւքիւմէթ ճանիպինտէն թալէպ օլունաճաղ իմիշ։

Սրէցցիա.

— Սպանեանընդն սապրգ հիւքիւմէթ նայիպի մարէշալ Սէրրանոնուն, հիւքիւմէթի գրալիյէ թարաֆընտան ախզ ու կիրիֆթ օլունտուղու պունդան ագտէմ պիրարիրիմիշ իսէ տէ, Ցլօրանսատա թապ ու նէյր օլունան էնթէրնասիօնալ զաղէթասը իսէ, մէզքիւր հավատիսի քեամիլէն ճէրհ իթտիքտէն սօղրա, մարէշալը միմայիլէյհին Սպանեա գրալը իլէ հիւսնի միւնասէպէթտէ պուլունուպ, քէնտի գէտաքեարլրընը թաստիգ վէ թէէքիտ իշին կիւն կիւնէ եէնի իսպաթլար կէօսթէրտիյինի, վէ Սպանեանընդն հալը բէք խօշնուտ օլունաճաղ պիր սուրէթտէ պուլունտուղունու պիլտիրմիշ տիր։

— Իթալեանընդն Սրէցցիա քէօրֆէզինտէ պիր ըրխթըմ ինշասը իշին հիւքիւմէթ թաղտիմ օլունան իւչ գըթա լայիհանընդն միւզաքերթընա հարպիյէ նազարէթի թարաֆընտան մէմուր օլան վէ իքինճի տիրալ 'գօնթ Սէրրանընդն թահթը բիյասէթինտէ միւթէչէքքիլ պուլունան զօմիսիօնու մախսուս, Մարալունկա նամ թէրէտէն Սաքուօլա նամ մահէլլէ գատար թէմմատա օլմազ իւզրէ պիր ըրխթըմ ինշասընա գարար վերմիշ տիր։ Լայիհայի մէզքիւր մուճիպինէ, 'լիմանընդն Շարդ թարաֆընտա 400 մէթրո վէ Ղարպ ճիհէթինտէ տախի 700 մէթրո կէնիշլիքտէ պիր կէչիա պրադրլաճաղ, վէ տէնիզ լաղըմլարը իլէ լիմանը մէզքիւր թահթը մուհաֆազայա գօնուլաճաղ իմիշ, վէ իճապը հալտէ, կիմիլէր պաթքըրլըպ, կէչիա եօլար դաբատըլապիլինէճէք իմիշ։

Գարարը մէզքիւրտէն սօղրա, մուհաֆազայի միւք գօմիսիօնու օլ պապատ օլան թէրլիգիլէրի թահթը թէղէքիւրէ ալմադ իշին պիր դաշ տէֆա մէճլիս իթմիշ տիր։ Լիմանը մէզքիւրտն Ղարպ ճիհէթինտէ Գասթանեա վէ Սարօլա նամ գալէալարը իլէ իթիհադը օլմազ իւզրէ ճէսիմ պիր պաթարեա վաղը էլզէմիյէթտէն իտուկի գօմիսիօնու մէզքիւր ճանիպինտէն թանըլմըշ օլտուղու սէյլենիյօր։

— Իթալեանընդն պաղը զաղէթալարընտա օգունտուղունա կէօրէ, հէման 3 միլիոն գըյմէթինտէ մէսքիւքտթը համիլ խոյլի սանտըլլար չըմէնտրֆէր իլէ ճէնեվայա եէթիշիպ, վէ պու սանտըլլարընդ Մարսիլիա թարիղ իլէ Ֆրանսայա կէօնտերիլէճէյի սէյլենմէքտէ վէ մէպլաղը մէզքուր, Իթալեա ֆիօնսօլարընդն գուրօնրարը թէէամյէսինէ մախսուս իտուկի զանն օլունմաղտա տը։

ԻԼԱՆԱԹ

Իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան խանդնատ խանընտէ պէշ նօմէրօլը օտատէ մուգիմ Թիւճճարտէն Թամղաճի օղլու Կարապետ վէ պիրտաէրի Մկրտիչտէ մախլուսպի պուլունանլէրին զանօննամէի թիճարէթին եիւղ եէթմիշլինճի պէնտի ահքեամընճա կէրէք մաարուֆ օլան սլաճաղլարընդն տէֆթէրինին թանզիմի վէ կէրէք եէնիտէն իսթիխտամը իճապ իտէն վէքիլլէրին թայեինի հաղզընտա իսթիշարէ օլունմադ իւզրէ կէչէճէք չէհրի մուհարէմին իւչինէ վէ մարտըն օն իւչինէ թէսատիֆ իտէն ճուամա էրթէսի կիւնիւ սաաթ եէտի գարարլարընտա թիճարէթխանէտէ քեային մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէսի

Իզհարը իֆլաս իթմիշ օլան Քէպէճի խանընտա մուգիմ Մանիֆաթուրաճի Լամպի Եուվանիտիսէ մախլուպու պուլունանլարընդն զանուննամէի թիճարէթին եիւղ եէթմիշլինճի պէնտի ահքեամընճա կէրէք մաարուֆ օլան սլաճաղլարընդն տէֆթէրինին թանզիմի վէ կէրէք եէնիտէն իսթիխտամը իճապ իտէն վէրիլլէրին թայեինի հաղզընտա իսթիշարէ օլունմադ իւզրէ կէչէճէք չէհրի մուհարէմին իւչինէ վէ մարտըն օն իւչինէ թէսատիֆ իտէն ճուամա էրթէսի կիւնիւ սաաթ եէտի գարարլարընտա թիճարէթխանէտէ քեային մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Մէսալիհի իֆլասիյէ գօմիթէսի

ԼՕԱԱԸ ԻՆՃԻԼ

Թէէլիֆ օլունտու

ՀԷԹՈՒՄ Պ. ԱԼԻՇԱՆԵԱՆ

Պու իսմ իլէ, Երմէնի հրուֆաթը իլէ Թիւրքի իւլ իպարէ 131 սայիֆէտէն իպարէթ պիր ռիսալէ, Զաղմազըլ՝րտա, Յովսէփ Գաֆաֆեանընդն քիթապը տիւքքեանընտա, վէ սայիր զաղէթա 'սաթան Թիւթիւնճիւ տիւքքեանլարընտա 7 չէր զուրուշա սաթըլմագտա տը։

ԿԷՐՑԱՆԼԸԴ ՀԻՒԲԵԱՅԷՄԻ

ԺԻՒՍԹԷՆ ԼՕՄԳԱՐ ԳԱՑԷՆ

ՍԷՐԷՆՃԱՄԼԱՐԸ

Պալատէ պէյան օլունան պու հիքեայէէր Բուզնամ՝լէրիմիշտէ պաբլրմըշ օլուպ, ճիլալէնմիշ օլարագ իքիչէր չէյրէք Մէճիտիյէյէ սաթըլմագտա տը։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

ՍԿՍԵԱԼ, Ի 1772 ԱՄԷ ՓՐԿՉԻՆ ՄԵՐՈՑ ՅԱՄՆ 1860

Հանդերձ կարեւոր տեղեկութեամբ եւ ժամանակագրութեամբ երեւելի իրաց. աշխատասիրութեամբ Աւետիս վարժապետի Պէրպէրեան։

Երմէնիճէ օլարագ 624 սահիֆէտէն իպարէթ վէ 1772 միլատիյէսինտէն 1860 սէնէսինէ գատար 88 սէնէլիք միլլէթիմիզին մուհիմմ վուգուաթլարը գալէմէ ալընմըշ օլուպ, բարիրիքլէրէ խիթապ, Պապը Ալիսէն կէլէն Ֆէրմանլար, 1828 սէնէսինտէ միլլէթիմիզին Գաթօլիք գըսմընա օլան Թաղելիգաթլար, վէ սայիրէ տէրճ օլունմուշ օլտուղունտան շու դիյրտէ պէյան օլունան մահալլէրտէ իւչ սիմ Մէճիտիյէյէ սաթըլմագտա տը։

Կը ծախուի Մէրճան չարշը թիւ 88 Պ. Քերովբէ Մարգարեանի եւ Պ. Պաղտասար Սրբապետանի խանութները, Քիւրքճի խան ընկերութեան գրատունը եւ Զաքմազճըլար եօզուչու Պ. Ց. Ա. Գաֆֆաքեանի գրատունը ու Գօմիսիօն խան Բ. հարկ թիւ 61 Շահին աղայի սենեակը, Գալրաղճ՝լար պաչը Բէսամ սօղաղը ձէվահիրճեան Ցակոբ աղայի խանութը, Բերա մեծ փողոց Թաղսիմ թիւ 12 Պ. Յովհաննէս Մկրտիչեանի ծխավաճառանոցը, Մահմուտ բաչա Քիւչիւք Եըլտրդ խան Ա. յարկ թիւ 1 ձէվահիրճեան Ցակոբ աղայի սենեակը։

Հասարակութեան աւելի դիւրութիւն ընելու համար Պ. Գառնիկ Փիտէճեան եւ Բիտասարդին յանձնուած է ձեռքէ ծախելու համար դին 3 Մէճիտ։

ՀՐԱՐՈՒԳԼԽ ԱՐԱՐԱՏԱՑ

Հատոր Բ.

Թադէոս Միհրդատ Էֆէնտինին թէէլիֆիկէրատէսի օլարագ Երմէնիճէ պիր ռիսալէ օլուպ, քիթապը տիւքքեանընտա սաթըլմագտա տը։

ՅՈՒՇԻԿԻ ՄԷՏՈՒԼՈՒ ՂԱԶԷԹԱ ՅՈՎՀԱՆԻՆ ԹՈՒԼՊԷՆՏՃԵԱՆ

ԾԹԱՆՈՂՅԱ ՁԻԶԷՔ ԲԱԶԱՐԸ ՆՈՒՄԷՐՕ 45 ՀԷՄԻՐՃԷՔԻ ԻԼՄԻՑԻ ԹԱՊԻԱՆԷ ԻՆՏՅԱ

ՄՈՒՀԻՄՄ ԻԼԱՆ

ԷՃԶԱԽԱՆԷԻ ԱՖԻԹԱՊ

ՎԻԶԷՆՅՕ ԾԱՆՆԻ

Օթանպոլ քէօբրիւ պաչը Նօ. 7—8 վէ Պէյօղլու Ազաճամի ճաատէսի Ն. 77

Պալըգ եաղընդն աղ եախօտ չօղճա պիր միւտտէթ իսթիմալ իտիլմէսի իլէ, սէնք չօղ թէաճիւպ իտէճէք տէրէճէտ ֆայտատ կէօրիւլտիւկիւնիւ քեաֆֆէյի թըպկիյէ տայիրէլերի թարաֆընտան թանըլմըշ օլտուղու հալտէ, մաարագաղլար մէզքիւր պալըգ եաղընա հիյլէ դաթմայա, վէ օնու պիր հարամ քեար բունարը իթմէյէ իճմիլ իթմիշլէր տիր։ Խմտի, էհալիյի պու թարզ հիյլէի եաղլարտան սաղընտըրմադ նիյէթի իլէ, պալէատէքի էճզախանէյնին սահիպի, մէզքիւր գիյզիյմէթ մալիճէնին Դրիսթիանտատա (Նօրվէճիա) վագը պիրինճի ֆապրիգալարը իլէ միւլհագաթա կիրիշմիշ, վէ մէզքիւր ֆապրիգալարտան չըգանլար պիլէ, պալէատէքի էճզախանէատ հալլ վէ իւմի քիմիա իլէ խիւլասա օլունուպ, չայէտ քէնտի խայլիճէ միւթէրիլէրինի գալպ գուլլանմադ ատքինէ ուղրամադլըղտան էմին վէ վիգայէ իյէմէք իւզրէ, խալիսիյի թահգըզ օլունտուղտան սօղրա, սաթըլա չըգարըլմագտա տը։

ԳՈՒԼԼԱՆՄԱԳ ԹԷՐԹԻՊԻ

Թամ եաչը ատատլար, կիմտէ իբիտէն տէօրթ դաչըղա դատար սալապիրիրլէր, վէ չօճուգլար կիմտէ իբիտէն ատօրթ ուֆագ դաչըղ իյէպիրիրլէր։ Վէ տայիտա թատատան պիր չայրէք էվվել, եաիտա իւչ տէօրթ սատթ գատար սօղրա իյմէյի տիր. եաղընն իւզրինէ տէրագատ պիր իքի թանէ նանէ եաիտա թարչին չէքէրի եէմէքլիյէ տիգգաթ օլունմաղը տը։

Պալըգ եաղը սեպտեմբեր այը սօնունտան մայիս իսթիտալարընա գատատ, եանի սէքիզ այ իյէպիրիր, հալ պու. քի այտա 4—5 կիւն տրա վերիպ իյմէմէք, վէ սօղրա եինէ տէվամ իթմէք էնրի պատիրէթտէն տիր։

Եաղընն տախի պալըգ եաղը իյմէտէն վաղ կէչէմէզ օլանլար, պալէատէքի էճզախանէտէ, պալըգ եաղընընը բէք կիւզել եէրինի թուխտալիր կէօնակէօն չուրուպլար պուլապիլէճէքլէր տիր։